जनार्दने । तेषां सौरिपुरे वासः पितृभिः सह नारद !"। किञ्च "कार्त्तिके नार्च्चितो यैस्तु भक्तिभावेन केशवः । नरकं ते गमिष्यन्ति यमदूतैस्तु यन्त्रिताः । जन्मकोटिसहस्रैस्तु मानुष्यं प्राप्य दुर्ल्लभम् । कार्त्तिके नार्च्चितो विष्णुर्हारितं ६५ जन्म वै । विष्णोः पूजा कथा विष्णो वैष्णवानाञ्च दर्शनम् । न भवेत् कार्त्तिके यस्य हन्ति पुण्यं दयाद्विकम्" । कार्त्तिकमाहात्म्यं स्कान्दे "कार्त्तिकस्य तु माहात्म्यं प्राक् सामान्येन लिख्यते । ततो विशेषतस्तत्र कर्म देवादिभेदतः" इत्युपक्रम्य "कार्त्तिकस्य तु मासस्य कोद्यंपेनापि नार्हति। सर्व्वतीर्थेषु यत् स्नानं सर्व्वदानेषु यत् फलम्। एकतः सर्व्वतीर्थानि सर्व्वे यज्ञाः सदक्षिणाः। एकतः पुष्करे वासः कुरुक्षेत्रे हिमाचले । मेरुतुल्यसुवर्णानि सर्व्वदानानि चैकतः । एकतः कार्त्तिको वत्स ! सर्व्वदः केशवप्रियः । यत् किञ्चित् क्रियते पुण्यं विष्णुमुद्दिश्य कार्त्तिके । तदक्षयं भवेत् सर्वं सत्योक्तं तव नारद !। कार्तिकः खलु वै मासः सर्वमासेषु चोत्तमः। पुण्यानां परमं पुण्यं पावनानाञ्च पावनः । यथा नदीनां विप्रेन्द्र ! शैलानाञ्चैव नारद ! । उदधीनाञ्च विप्रर्षे ! यथो नैवोपपद्यते । पुण्यं कार्त्तिकमासे तु यत्किञ्चित् क्रियते मुने ! । न तस्यास्ति क्षयो ब्रह्मन् ! पापस्याप्येवमेव च । न कार्तिकसमो मासो न कृतेन समं युगम् । न वेदसदृशं शास्त्रं न तीर्थं गङ्गया समम् । कार्तिकः प्रवरो मासो वैष्णवानां प्रियः सदा । कार्तिकं सकलं यस्तु भक्त्या सेवेत वैष्णवः । पितॄनुद्धरते सर्वान् नरकस्थान् महामुने !"। पाद्मे "द्वादशस्वपि मासेषु कार्तिकः श्रेष्ठवल्लभः । । तस्मिन् संपूजितो विष्णुरल्पकैरप्युपायनैः । ददाति वैष्णवं लोकमित्येवं निश्चितं मया। यथा दामोदरो भक्तवत्सलो विदितो जनैः । तथायन्तादृशो मासः स्वल्पमप्युपकारकः । दुर्लभो मानुषो देहो देहिनां क्षणभङ्गुरः । तत्रापि दुर्लभः कालः कार्तिको हरिवल्लभः । दीपेनापि हि तत्रासौ प्रीयते हरिरीश्वरः । सुगतिञ्च ददात्येव परदीपप्रबोधनात् ।"

"अथ तद्व्रतमाहात्म्यं स्कान्दे" "व्रतानामिह सर्वेषामेकजन्मानुगं फलम् । कार्त्तिके तु व्रतस्योक्तं फलं जन्मशतानुगम् । अक्रूरतीर्थे विप्रेन्द्र ! कार्त्तिक्यां सप्तपोष्य च। स्नात्वा यत् फलमाप्नोति तत् शृणु वैष्णवं व्रतम् । वाराणस्यां कुरुक्षेत्रे नैमिषे पुष्करेऽर्बुदे । गत्वा यत् फलमाप्नोति व्रतं कृत्वा तु कार्तिके । अनिद्रा च सदा यत्तैर्न कृत्वा पितॄन् स्वधाम् । व्रतेन कार्त्तिके मासि वैष्णवन्तु पदं व्रजेत् । प्रदत्तानाञ्च भक्ष्याणां कार्त्तिके नियमे कृते । अवश्यं क्षणरूपत्वं प्राप्यते मुक्तिदं शुभम्"। किञ्च "ब्राह्मणः क्षत्रियो वैश्यः शूद्रो वा मुनिसत्तम ! त्रियोनिं न व्रजत्येव व्रतं कृत्वा तु कार्त्तिके"। किञ्च "कार्त्तिके मुनिशार्दूल ! स्वशक्त्या वैष्णवं व्रतम् । यः करोति यथोक्तन्तु मुक्तिस्तस्य करे स्थिता । सुपुण्ये कार्त्तिके मासि देवर्षिपितृसेविते । क्रियमाणे व्रते नॄणां स्वल्पेऽपि स्यान्महाफलम् "। तत्र कर्मविशेषमाहात्म्यं स्कान्दे "दानं दत्तं हुतं जप्तं तपसैव तथा कृतम् । तदक्षयफलं प्रोक्तं कार्त्तिके च द्विजसत्तम !"। किञ्च "यत्किञ्चित् कार्तिके दत्तं विष्णुमुद्दिश्य मानवैः । तदक्षयं लभ्यते वै अन्नदानं विशेषतः" । किञ्च "ये तु सवत्सरं पूर्णमग्निहोत्रमुपासते । कार्तिके स्वल्पकं कृत्वा समसेतन्न संशयः । कार्तिके या करोत्येवं केशवालयमण्डनम् । स्वर्गस्था शोभते सा तु कपोतो पक्षिणी यथा । यः करोति नरो नित्यं कार्त्तिके पत्रभोजनम् । स तु दुर्गतिमाप्नोति यावदिन्द्राश्चतुर्दश । जन्मप्रभृति यत् पापं मानवेन कृतं भवेत् । तत् सर्वं नाशमाप्नोति ब्रह्म(पलाश)पत्रेषु भोजनात् । सर्व्वकामफलं तस्य सर्वतीर्थफलं भवेत् । न चापि नरकं पश्येद्ब्रह्मपत्रेषु भोजनात्। ब्रह्म चैव कृतः साक्षात् पलाशः सर्वकामदः । मध्यमं वर्ज्जितं पत्रं शूद्रस्य मुनिसत्तम ! । भुञ्जन्नरकमाप्नोति यावदिन्द्राश्चतुर्दश । तिलदानं नदीस्नानं सत्कथा साधुसेवनम् । भोजनं ब्रह्मपत्रेषु कार्तिके मुक्तिदायकम् । जागरं कार्तिके मासि यः करोत्यरुणोदये। दामोदराग्रे विप्रेन्द्र ! गोसहस्रफलं लभेत्। जागरं पश्चिमे यामे यः करोति महामुने ! । कार्तिके सन्निधौ विष्णोस्तत्पदं करसंस्थितम् । साधुसेवा गवां ग्रासः कथा विष्णोरथार्च्चनम् । जागरः पश्चिमे यामे दुर्ल्लभः कार्तिके कलौ" । किञ्च "जलधेनुसहस्रञ्च दृश्यसंस्थे दिवाकरे । तोयं दत्त्वा यदाप्नोति स्नानं कृत्वा तु कार्तिके । सन्निहत्यां कुरुक्षेत्रे राहुग्रस्ते दिवाकरे । सूर्य्यवारेण यत् स्नानं तदेकाहेन कार्तिके । पितॄनुद्दिश्य यद्दत्तं कार्तिके क्षणवल्लभे ! अक्षोदकं मुनिश्रेष्ठ । अक्षयं जायते क्षणम्" किञ्च "गीतशास्त्रविनोदेन कार्तिकं यो नयेन्नरः । न तस्य पुनरावृत्तिर्मया दृष्टा कलिप्रिय !"। किञ्च "प्रदक्षिणञ्च यः कुर्य्यात् कार्तिके विष्णुसद्मनि । पदेपदेऽश्वमेधस्य फलभागी भवेन्नरः । गीतं वाद्यञ्च